

פח:

השוכר את הפועלים פרק שביעי בבא מציעא

מסורת הש"ס

עין משפט
גו מצוה

(א) [לקמן כג.] (ב) כלה יג.
 משפחה פ"א (מ"ה).
 (ג) פ"י ח"ט זכח"ט חז.
 ד"ה כל הלא יחוס' חולין
 כ"ג ד"ה יחוס' (ד) [דברים
 ס"ה.] (ה) [במש' כלה לא
 מלאחי מפרש רק בסוגין
 דהכא מפרש מפי ר' אפי
 ק"ו.] (ו) [ג"ל לטון ויהי
 מדפ"י ע"י רש"י].
 (ז) [דברים ס"ה.] (ח) [כ"ז
 נראה מייחז' ס"ה וי"ח ח"ט
 קידושין טו: ס"ה חמ"ד
 ק"ל].

הגהות הב"ח

(א) הו"פ ד"ה ע"י וכו'
 ע"ד שמהל נעמה אינו
 חייב אלא על גמרה
 מיבעי ליה:

גליון הש"ס

ת"פ ד"ה ומה וכו' ק"ו
 שאינו אמת. ט"ו קידושין
 דף טו ע"ב ח"ט ד"ה
 ח"ק יב"לנה וע"י נכש"י
 בריית דף ט"א ע"ה ד"ה
 שט"ז טע"ו:

מוסף רש"י

איהו גורגן למעשרות.
 לעיל מינה איירי בפירות
 וקאמר אייתי גמר מלאכתו
 ליקבע למעשה וביצה י"ג.
 משיפסקו. משטעל פיקס
 שלהו ויהא ממון פתח
 כדאבו כמו ש"ס ממוחז'ס
 וטפל מלאכי כשמיחז'ס
 (מ"ח).

עשר העשר ואכלת. מרי קראי דסמיכי להדדי: אלא כנפשו למאי
 אסא. הואיל וגבי לוקח נמי פטור פועל ל"ל קרא: אס חסמת.
 קלמ דמיס שלא לאכול או בחזקה: פטור. מלאו דלא מחסודי
 ולא חילף מינה לחיובא מקל וחומר כדלקמן: איכסו גורגן של

פירוס למעשרו. שיהא קרוי גורגן
 וגמר מלאכה לאסור נהן אכילת
 ערלי: **משיפסקו.** (ו) מפרש במסכת
 ביצה) משטעל פיקס שלהו והוא
 פרת הגבל כדאבו דנזוק בו ולאחר
 זמן הוא נופל בתלוש: **עד שיפסקו**
מיבעי ליה. הואיל ולאשמועינן אלא
 דאף בית אינו קובע עד שיפסקו
 הכי איבעי ליה למיתני והשתא דתניא
 משיפסקו לאשמועינן אלא דמשיפסקו
 נחמיינו בכל מקום שהן: ה"ג גורגו
למעשר להחייב עליו משום טבל
משיגימר מלאכתו ואינו גמר מלאכתו
מלאכה הכנסתן: מאי לאו כשדרי
 ומאי הכנסתו כדרימו ואסיפתו לכרי
 (ו) לשום כניסו: לא הכנסתו לביה.
 ולשון כניסה הוא: כי קאמר ר' ינאי.
 דבית קובע: **כענכוס וויסיס.** העומד
 לאכילה ואף הן ככלל תבואה ומעשר
 שלהן מן המורה וכו' וכו' דלאו בני גורגן
 יניהו כניסתן לבית קובעתן שאין
 להם קביעות אחר: **אכל מעין וכו'.**
 והלאמר בעלמא (פסחים דף ט.) גבי
 חכר שמת והיית מגורה מליאה פירות
 מעיקרא אימור דלא טבול כרבי
 אושיעא דאמר אדם מעריס על
 תבואתו וכו' לית ליה האי תירוצא
 אלא אפי' בחטין ושעורין נמי
 אמרה רבי ינאי: **שור כסלו.** לא
 מחסוס שור כדסי' (ו): **שאינו אוכל**
במחוכר. כלומר דלא אשכחן ליה
 כדריא: **שפס מלוז להחיוסו.** ומי
 אחיך עמך: **קמה קמה.** כי תבא
 כמת רעך על קמת רעך: **לכסף.**
 לשאל הענכוס ותביירו בולרין דהוה
 מלאכתו בתלוש: **אדם שאינו אוכל**
כסלו. כלומר דלא אשכחן קרא
 כדריא: **אס אינו ענין לאדם**
במחוכר. דמחז מינייהו נפקא:
 מכרי

כי תבא בכרם רעך מי לא עסקינן יששכרו לכתף ואמר רחמנא ליכול שור
 במחוכר מנ"ל קל וחומר מאדם ומה אדם שאינו אוכל בתלוש אוכל
 במחוכר שור שאוכל בתלוש אינו דין ישאובל במחוכר מה לאדם שכן
 אתה מצווה להחיותו תאמר בשור שאי אתה מצווה להחיותו ויהא שור
 מצווה להחיותו מקל וחומר ומה אדם שאי אתה מצווה על חסימתו אתה מצווה
 להחיותו שור שאתה מצווה על חסימתו אינו דין שאתה מצווה להחיותו ארך
 קרא יוחי אחיך עמך אחיך ולא שור ואלא שור במחוכר מנ"ל אמר קרא רעך
 רעך ב' פעמים אם אינו ענין לאדם במחוכר תנהו ענין לשור במחוכר רבינא
 אמר לא אדם בתלוש ולא שור במחוכר צריכי קראי דכתי' לא תחסום שור בדישו
 מכרי

דחתם ליכא למיטעי כי הכא אי נמי התם נקט משיקפה לאפוקי ממ"ד דתניא במה הכי משישלה
 ומשישלה אתה לאפוקי מוסק בן ארבעים יום א"ג אידי דתנא משירד לצור לכך נקט ככולהו כן:

כי קאמר רבי ינאי ביתים וענבים דלאו בני גורגן נינהו. ואע"ג דמירוש ויזהר כמיב (דברים יד) והיינו לאתר שדרכן לעשותם יין
 ושמן ר' ינאי מייירי בשאין דעתו לדרכן אלא לאכול כן דחייב לעשר מן התורה כדאית פני היות אע"ג דבפסוק לא מזניו אלא
 מירוש ויזהר דגן אין רגילות לאכול כשנבטל ולכן לא מחייב לעשר אלא עד שמתמר:

ומה שור שאינו אוכל במחוכר. כמסקנא דריש דשור אוכל במחוכר והשתא אכתי לא מסיק אדעתיה וכלאו הכי לא קאי האי ק"ו
 (ו) ואם תאמר אמאי עבדי ק"ו שאינו אמת לפי המסקנא הוה ליה למיעבד ק"ו ומה שור שאי אתה מצווה להחיותו אוכל כו'
 יש לומר דניחא ליה לעשות קל וחומר מאכילה כשעת מלאכה שבה ללמוד:

מאי אאו משיפסקו בשדה. לא מצי לטויי מדרכנן הוי כדמוכח
 בסוף המביא (כדי י"ן) [וכיה דף לה.] דלפי' מדרכנן לא
 קבע בגמר מלאכה לחודה דכתר גמר מלאכה צעין שבת וחזר
 ומקמ לקבוע ואם תאמר אדפרין מיניה לר' ינאי ור' יוחנן תקשה
 מיניה על המשנה שמלכיה חזר אחר
 גמר מלאכה בסוף המביא כדי י"ן
 (שם) וי"ל דהוה מצי למימר וליטעמין
 אי נמי דשמש קישואין ודלוועין בני
 גורגן נינהו כמו חטין ושעורים ולכן
 אין קשה על המשנה דמלכיה חזר
 דליכא לאוקמה במידי דלאו בני גורגן
 ולא פריך אלא על ר' ינאי ור' יוחנן
 דאפילו בחטין ושעורים מזכיר חזר
 ולבסוף כי משני אי בעית אימא
 דרבי ינאי לא מייירי אלא בזימס
 וענכוס משני נמי פירכא דהכא:
לא משיפסקו בבית. אין לפרש
 משיפסקו כשדרי ואחר כך
 הכניסו לבית דהא לישנא לא משמע
 הכי ועוד דפריך עד שיפסקו מיבעי
 ליה פירוש דהוה משמע דאפילו
 הכניסו בבית אינו חייב כמעשר
 עד שיפסקו אלמא ה"פ משיפסקו
 מן הבית וזמניה כיון דהכניסו
 לבית קודם גמר תקנה אמאי חייבים
 מ"ש ממכנס תבואה בזמן שלה
 דלמר ר' אושיעא (פסחים דף ט.)
 דפטור מן המעשר ואין לומר דהא
 דקאמר רבי אושיעא דין שמהא
 בהמתו אוכלת ופטורה מן המעשר
 היינו קודם מירוש דל"כ אין זו
 הערמה ועוד צ"ק דפסחים דף ט.
 (ושם פריך ואין ספק מולאי מיד
 ודאי (והמתן) [והמתן] חכר שבת
 והיית מגורה מליאה פירות אפילו
 הס בני יומן הרי הס בחזקת מתוקנין
 (ו) דמסקה על חכר) כי והא התם
 דודאי טבל ספק עשירייה ספק לא
 עשירייה וקאמי ומוציא מיד
 ודאי ומשני התם ספק וספק הוא
 דאימור עבדי דר' אושיעא ואם
 היה לריך לעשירייה אחר מירוש
 מאי קאמר דאפילו עבדי כר' אושיעא
 השתא שסם ממורחוס חייב כמעשר
 ואמאי הוה בחזקת מתוקנין יש לומר
 דודאי חטין ושעורין שדרכן למרחן
 כשדרי ולכניסו לבית ממורחוס אין
 מחויבים כמעשר אלא כן ראו פני
 הבית ממורחוס אכל קישואין ודלוועין
 רגילות להכניסו בבית עם הפיקוס:
עד שיפסקו טיבעי י"ה. וכן דייק
 בסוף פרק ארבע מיתות
 (פסחים דף ט"ז): **עד ששתא**
 נערה (ו) מיבעי ליה ואם תאמר
 שלהי ר' ישמעאל צע"ו (דף ט.) ושם
 ד"ה ר"ט) דלמר ר' עקיבא משיקפה
 עד שיקפה מבעי ליה לאפוקי מתגא
 קמא דאומר משירד לצור יש לומר

1 עשר חשבת את כל
 תבואת וירעך וירצא
 השדה שנה שנה
 ואבלת למנין אלהך
 במקום אשר יבחר לשכון
 שמו שם מעשר דגןך
 תירוף וירעך וברכת
 בפרך ורצאך למען
 תלמד לחיאה את יי
 אלהך כל היום:
 דברים יד יב כג
2 כי תבא בכרם רעך
 ואלתה ענבים כנפשוך
 שבער וא"ל בליך לא
 תתן: דברים כג כה
3 כי תבא בקמת רעך
 וקטפת מליית בידך
 וחרמש לא תתן על
 קמת רעך: דברים כג כו
4 אל תקח מתאו שךך
 ותרבות וירא טאליהך
 וחי אחיך עמך:
 ויקרא כה לו
5 לא ותחס שור
 כדריש: דברים כה ר

תורה אור השלם

1 עשר חשבת את כל
 תבואת וירעך וירצא
 השדה שנה שנה
 ואבלת למנין אלהך
 במקום אשר יבחר לשכון
 שמו שם מעשר דגןך
 תירוף וירעך וברכת
 בפרך ורצאך למען
 תלמד לחיאה את יי
 אלהך כל היום:
 דברים יד יב כג
2 כי תבא בכרם רעך
 ואלתה ענבים כנפשוך
 שבער וא"ל בליך לא
 תתן: דברים כג כה
3 כי תבא בקמת רעך
 וקטפת מליית בידך
 וחרמש לא תתן על
 קמת רעך: דברים כג כו
4 אל תקח מתאו שךך
 ותרבות וירא טאליהך
 וחי אחיך עמך:
 ויקרא כה לו
5 לא ותחס שור
 כדריש: דברים כה ר